Actieve en passieve krachten; Gods wil vinden

9 mei 1958
lezing 29

"Gegroet, in de naam van de Heer. Ik breng zegeningen voor ieder van jullie, vrienden. Gezegend is dit uur.

Er zijn in het universum twaalf actieve fundamentele krachten of principes werkzaam en twaalf passieve. Deze krachten zijn volgens het schema in de 'Pistis Sofia'[1] geconcentreerd in het hoogste rijk van Licht en worden geleid door entiteiten die ieder een vertegenwoordiger of personificatie van elk van deze actieve en passieve principes zijn. Zij zijn allen ieder op hun eigen manier volmaakt. Het hele universum is van deze krachten doordrongen en zij kunnen in eindeloze variaties en combinaties optreden.

Trouwens, jullie hebben in de 'Pistis Sofia' wel de uitdrukking 'de vierentwintig Onzichtbaren' gehoord. Dat verwijst naar deze principes en naar deze entiteiten. In alle sferen lager dan het hoogste lichtrijk zijn zij onzichtbaar maar in die hoogste sfeer zijn ze wel zichtbaar. En niet alleen die entiteiten, maar ook de krachten. Ze zijn zichtbaar in de vorm van stralen of fijne draden die door de atmosfeer lopen. Ze zijn niet alleen door verschillende kleuren en schakeringen waarneembaar maar ook door geuren en tonen en op andere manieren waarvan jullie als mensen geen weet hebben.

De reden die ik heb om hierover te vertellen is niet louter om jullie informatie over deze hogere sferen te geven want dat zou op zich

[1] "Pistis Sofia" betekent "De wijsheid van de Verlosser". Het gaat hier om een Gnostisch geschrift uit de 2e eeuw na Chr. (Noot redactie)

onvoldoende reden zijn. Hoe interessant deze kennis ook is, het is niet genoeg. Wat jullie uit deze lezingen opsteken moet altijd van enig nut zijn zodat jullie het juist hier en nu in je dagelijks leven kunnen toepassen. Aangezien iedere kracht of ieder principe dat in het universum aanwezig is ook elke individuele menselijke ziel doordringt, kun je bij dit aanvankelijk erg afstandelijk en abstract klinkende stukje informatie baat hebben. Met andere woorden, jullie kunnen en zouden er verbinding mee moeten maken want het hele universum is binnenin je.

Het is belangrijk om na te denken over de manier waarop de mens deze principes of krachten die zijn leven, zijn harmonie en geluk bepalen gebruikt en er richting aan geeft. Ik heb activiteit en passiviteit vaak genoemd als twee fundamentele, goddelijke aspecten in het universum. Zoals jullie nu kunnen zien bestaat er niet slechts één actief en één passief principe maar zijn er twaalf van elk. Voor de mens rijst de vraag in welk geval hij een actieve en/of een passieve houding dient aan te nemen. Met andere woorden: wanneer moet hij zijn vrije wil waarmee hij werd begiftigd actief inzetten en wanneer moet hij deze zelfde vrije wil op een passieve wijze inzetten zodat Gods wil kan worden vervuld; dat wil zeggen jullie denken hier in dit soort termen over. In deze vraagstelling ligt evenwel een fundamentele onjuistheid, vrienden. Want het is allerminst waar dat je passief kunt zijn wanneer je Gods wil wilt vervullen. Werkelijk, om de wil van God te vervullen heb je heel wat activiteit en wilskracht nodig.

Wanneer de actieve krachten in de kanalen worden gebruikt die voor de passieve stromen zijn bestemd, ontstaat er verstopping en het gevolg voor de mens is frustratie. Wanneer anderzijds de passieve krachten in de plaats komen van de actieve en de kanalen ingaan waar het actieve principe vrij werkzaam zou moeten zijn en vrij zou moeten stromen, zal er geen verstopping maar een stilstand of stagnatie optreden. Dit doet zich niet alleen in de algemene ontwikkeling voor - hetgeen natuurlijk ook door een verkeerd gebruik van de actieve krachten teweeg kan worden gebracht - maar er ontstaat in bepaalde opzichten in de menselijke ziel een traagheid, die geleidelijk de gehele innerlijke toestand van de persoon in kwestie beïnvloedt.

Speciaal iemand die op het pad is, heeft het hard nodig erachter te komen in welk opzicht de krachten actief en in welk opzicht ze passief moeten zijn. Ik zal jullie hiermee trachten te helpen door enig licht op

dit onderwerp te laten schijnen. Je zult dan ook begrijpen dat er bij het vervullen van Gods wil geen passiviteit aan te pas komt. Actief zijn en je wilskracht inzetten betekent niet je eigen wil doorzetten want dat zijn twee verschillende dingen. Te allen tijde je wilskracht gebruiken, betekent je voegen naar Gods wetten die je kent. Dat is niet zo moeilijk te ontdekken zelfs niet voor mensen die deze persoonlijke leiding en dit bijzondere onderricht dat jullie hier ontvangen niet krijgen. Dit geldt ook voor die mensen die God in een van de huidige bestaande religies of filosofieën vinden en zelfs voor mensen die God niet speciaal na staan, agnostici of atheïsten die hoge ethische en morele normen hebben. Zij weten wat goed en wat verkeerd is door de zaak waar het op een bepaald moment om gaat eenvoudig onder ogen te zien en zichzelf eerlijke, kritische vragen te stellen. Dan komen ze er ook achter. En om dat te kunnen doen, heb je je wilskracht zeker nodig.

Echter, de gelegenheden waarbij passieve krachten hun intrede moeten doen en ongelukkigerwijs vaak je actieve krachten daarvoor in de plaats treden zijn allemaal gevallen waarin je de omstandigheden of de andere mensen niet kunt veranderen. De mens is geneigd innerlijk in opstand te komen wanneer dingen niet gaan zoals hij wil, wanneer andere mensen het bij het verkeerde eind hebben. Daar is dan activiteit. Steeds wanneer je een emotie voelt en je volgt die emotie tot in de wortels, zul je tot de ontdekking komen dat er een verlangen achter zit. En verlangen betekent activiteit. Je kunt goede verlangens hebben, bijvoorbeeld het pad van zuivering volgen door te leren liefhebben, door je zwakheden te overwinnen of eerlijkheid tegenover jezelf te betrachten wat in het begin pijnlijk is. Dit zijn allemaal positieve, opbouwende verlangens. Je moet dan ook de actieve kracht in werking stellen om die verlangens te vervullen. Er zijn echter ook negatieve verlangens. Altijd wanneer wrok, angst, haat enzovoort je hart vervullen is er een negatief verlangen en daar wordt dan een actieve kracht voor ingezet in plaats van een passieve. Omdat een verkeerd verlangen niet werkelijk kan worden vervuld - al lijkt dat soms wel te kunnen maar dat is dan een illusie en die zal niet lang stand houden - raak je gefrustreerd.

Wat moet nu praktisch gesproken je houding zijn in die gevallen waarin je verondersteld wordt je passief op te stellen? Je kunt deze wereld of andere mensen niet veranderen, vrienden. Je verstand vertelt je dat, maar weten je emoties het ook altijd? *Vast en zeker niet!* Het

blijft te bezien of je emoties zullen gaan volgen wat je met je verstand weet. In die gevallen zou de juiste houding moeten zijn te *accepteren wat je niet kunt veranderen* en dat geldt ook voor de handelingen en houdingen van andere mensen en van omstandigheden die jij niet in de hand hebt. Alleen als je dit soort dingen zowel emotioneel als verstandelijk kunt accepteren, kun je de verkeerd gebruikte actieve en passieve stromingen weer in de juiste kanalen leiden. Dit betekent ook dat je de onvolmaaktheid van deze aardse sfeer nederig moet aanvaarden, in het besef dat je, omdat je zelf ook niet volmaakt bent, niet kunt of mag wrokken over andermans onvolmaaktheden ook al zijn die weer anders dan de jouwe. Het betekent zelfs dat je je eigen onvolmaaktheden moet accepteren hoewel je er geen vrede mee hoeft te hebben als je onvolmaakt blijft. Het betekent dat je ze nu dient te accepteren en hun bestaan moet erkennen.

Op dit moment bezit je heel veel onvolmaaktheden waarvan je het bestaan nog niet hebt geaccepteerd. Op een bepaalde, niet helemaal bewuste manier kom je tegen deze stand van zaken in opstand. Door in opstand te komen zet je een actieve kracht in werking waar een passieve op zijn plaats zou zijn. Pas nadat deze passieve kracht is ontwikkeld kun je een andere, actieve kracht in werking stellen om deze onvolmaaktheid geleidelijk te overwinnen. Maar zolang je tegen dingen rebelleert die niet - of alleen door een anders gerichte innerlijke activiteit - kunnen worden veranderd, sta je innerlijk onder druk, sta je tegen een stenen muur te duwen. Zolang je deze drukkende kracht die de verkeerde kant opgaat niet loslaat en ontspant, kun je geen orde in je ziel scheppen. Je moet leren herkennen waar je verlangens in de verkeerde richting stromen. Als je de druk van deze verkeerde verlangens afhaalt, heb je zoveel te meer kracht over voor de goede en juiste verlangens waarvoor je de actieve kracht hard nodig hebt maar waarvoor je nu te zwak bent. Hoe komt dat? Niet omdat aan jou minder kracht is gegeven dan aan andere mensen maar omdat je je huishouding niet goed hebt beheerd. De organisatie klopt niet, je hebt er wanorde en wanbeleid in laten komen. Er is precies de juiste en noodzakelijke hoeveelheid kracht voor je beschikbaar om je leven naar beste vermogen te vervullen. Het is aan jou deze kracht goed te gebruiken en hem niet te verspillen.

Geloof geen moment dat mensen die zwak en willoos lijken minder actieve kracht gebruiken dan diegenen die zo duidelijk sterk en

eigengereid zijn. Integendeel, het is vaak precies andersom. De eersten leggen eenvoudig hun wilskracht niet duidelijk aan de dag vanwege andere, daarmee strijdige psychologische neigingen. Alles borrelt van binnen omdat hun wil is gefrustreerd en pressie in de verkeerde richting uitoefent. Zulke mensen zijn zich daar misschien niet van bewust maar hun gezondheid, hun kracht en gemoedsrust vertonen er de tekenen van. Op het moment dat je echt kunt overlaten waar dat op zijn plaats is - niet alleen in je gedachten, ook niet zogenaamd, maar in je diepste emoties – en wanneer je datgene wat je nu niet onmiddellijk door een directe actie kunt veranderen accepteert en ophoudt met je wil druk uit te oefenen, dan krijg je een nieuw vermogen en een nieuwe levenskracht die je hiervoor niet kende.

Tot dusver klinkt het misschien nog verwarrend voor jullie, vrienden, omdat jullie misschien niet weten hoe jullie erachter moeten komen wat je echte gevoelens zijn of waar je moet beginnen. Maar het is niet half zo moeilijk als je denkt. Het fundamentele punt is ook hierbij natuurlijk jezelf leren kennen, jezelf ter zake ondervragen. Dit is echt heel eenvoudig als je eenmaal besluit te accepteren dat het beslist noodzakelijk en niet te vermijden is. Elke keer dat je je niet prettig voelt, je boos, bang, wrokkig of wat dan ook bent - en je dagen zijn daar vaak vol van - houd er dan mee op dit te rationaliseren door te denken aan wat andere betrokkenen wel allemaal fout gedaan hebben. Vraag jezelf af wat je echt wilt want op het moment dat je een emotie voelt, is er iets dat je wenst. Anders zou je je niet zo voelen. Ik zeg op dit punt zeker niet dat alle emoties verkeerd zijn maar aan onplezierige emoties moet ergens een verkeerde vooronderstelling ten grondslag liggen, ongeacht hoe fout anderen misschien ook zijn. Deze verkeerde vooronderstelling drukt zich, zoals ik uitlegde, vaak uit in een drang tot activiteit, tot het veranderen van een situatie waar acceptatie juist op zijn plaats zou zijn. Vind dus deze drang, dit verlangen en onderzoek het vanuit dit oogpunt.

Het vraagt oefening en de vorming van een gewoonte om jezelf vanuit dit gezichtspunt waar te nemen. Hoe weldadig is dit voor je! Als je er eenmaal aan begint en het niet laat sloffen, zul je zien dat het een tweede natuur voor je wordt. Het wordt een goede gewoonte zonder welke je niet meer zou willen leven en het ook niet meer zou moeten willen. Het is een deel van de dagelijkse schoonmaak van je ziel. Voordat je op deze manier begint, ben je vaak voortdurend bezig met

de aard van je emoties. Ze zijn je niet duidelijk en je beseft niet wat er in je omgaat en *wat je verlangens zijn*. Als je eenmaal vanuit dit gezichtspunt je aandacht op deze gevoelens gaat richten, als je gaat bekijken *wat het verlangen is dat erachter zit*, wordt het echt heel simpel. En dat is natuurlijk het doel van de dagelijkse terugblik waar ik het zo vaak over heb.

Echter, als sommigen van jullie het niet op deze manier kunnen doen of er niet van houden om het op deze manier te doen, dan zijn er nog wel andere mogelijkheden. Steeds wanneer je een ogenblik vrij bent, denk dan aan de afgelopen uren en ga na wat gedurende die laatste paar uren of bij een speciale ervaring werkelijk je gevoelens waren. Vraag jezelf dan met betrekking tot je verschillende emoties af: 'Wat is mijn verlangen?'. Als je het antwoord vindt, heb je al een aanwijzing. Vaak zal het zijn dat iemand anders iets heeft gedaan wat fout was of wat jou fout leek. Dan zie je echt vlak voor je neus dat je in actie bent waar je passief zou moeten zijn, omdat je actief een verandering verlangt van iets wat je niet kunt veranderen of beheersen. Vanwege deze voortdurende overactieve verlangens op de verkeerde plaats vergeet je volkomen die gevallen waarin je wel de macht hebt om iets te veranderen, als je er alleen maar naar wilde kijken!

Er is zoveel dat in je vermogen ligt, voor elk van jullie. Toch besef je het niet. Waarom niet? Omdat je voortdurend je kracht verspilt via de verkeerde kanalen. Je verbruikt hem op een niet productieve manier. Als gevolg van tegenstrijdige verlangens veroorzaak je dikwijls een kortsluiting in jezelf. Want als je leert jezelf op deze manier te onderzoeken, ontdek je niet alleen dat er zoveel verkeerde en als zodanig onvervulbare verlangens in je leven zijn maar ook verlangens die met elkaar in strijd zijn. Op één en hetzelfde moment verlang je twee onmogelijke dingen. Het punt is eenvoudig dat je je bewust moet worden van deze paradoxale stand van zaken in jezelf. De enige manier waarop je dat kunt, is door een of andere vorm van dagelijkse terugblik, door eerlijkheid tegenover jezelf op te brengen, door je gevoelens en de verlangens daarachter te onderzoeken. Dat is het rijpingsproces, vrienden.

Omdat je onbewuste, tegenstrijdige verlangens altijd onrijp zijn, verlang je dikwijls het onmogelijke, juist zoals kinderen dat doen. Je verlangt naar iets wat je niet kunt krijgen of je verlangt naar iets

waarvoor je niet bereid bent de prijs te betalen. Het feit dat je het probleem niet vanuit deze hoek bekijkt en je er daardoor niet van bewust bent dat er voor iedere gewenste vervulling een prijs betaald moet worden, verandert de omstandigheden niet in het minst. Omdat je niet bereid bent de noodzakelijke prijs voor een begeerd doel te betalen, laat je het onderwerp in het onbewuste, in de kinderlijke veronderstelling dat je er dan omheen kunt. Het is ongemakkelijk voor je je de wetten van het recht te realiseren en eraan te gehoorzamen. Daarom laat je dat maar onbewust en zo maak je jezelf ziek, niet alleen fysiek maar op alle niveaus van je bestaan.

Dus, lieve vrienden, probeer jezelf vanuit dit gezichtspunt waar te nemen en kijk *wat* je verlangens werkelijk zijn. Als je dat ontdekt, zul je verbaasd staan hoeveel opluchting *de kennis daarvan je al brengt*, mits je er echt voor open staat en helemaal van harte besloten hebt het zonder uitvluchten en zonder enige halfslachtigheid te doen. Louter door die kennis voel je je ontspannen want dat verklaart de onfortuinlijkheden in je leven en dat sterkt je vertrouwen in Gods rechtvaardigheid en in de wonderbaarlijke orde van het universum. God wil niet dat je een marionet bent of dat je afhankelijk van een onjuist godsbegrip bent, waarin je je aan God vasthoudt als aan moeders rokken in de verwachting dat hij je leven zal leven. En als je leven dan niet loopt zoals jij het wilt, geef je hem er op de een of andere manier de schuld van. Hij wil dat je onafhankelijk en sterk bent, hetgeen alleen kan door zo te zijn als ik je hier laat zien. *Je kunt* je eigen leven zodanig leven dat het je bevrediging schenkt maar hij zal het niet voor je doen. Hij zal jou jouw leven laten leven. En als het een puinhoop wordt, dan moet *jij* veranderen. Je moet het niet aan anderen of aan de omstandigheden overlaten om te veranderen. Zodra jij je verkeerd gerichte energiestromen verandert, je hyperactiviteit tot rust laat komen en je onterechte passiviteit in actie omzet, kun je zelfs de omstandigheden en andere mensen onder controle hebben. Want dat straalt van je uit en beïnvloedt indirect het onderbewuste van andere mensen en gaandeweg komt dat weer bij je terug.

Nu blijft de vraag nog open wat Gods wil voor jou is. Ik heb jullie verteld dat het niet alleen onjuist is om te denken dat je passief moet zijn om Gods wil te vervullen maar dat je dat ook onmogelijk kunt als je passief en willoos bent. Want Gods wil vervullen betekent je eigen innerlijke weerstanden overwinnen en daar is zeker actie voor nodig

hoewel je die activiteit naar een ander kanaal moet overbrengen en daar laten stromen of om het zo te zeggen over een ander spoor moet laten lopen. Maar niettemin zijn actie en wilskracht nodig. Passiviteit is wel nodig maar zeker niet om Gods wil te vervullen. Jullie verwarren dit met eigenzinnigheid.

Laten we ten eerste duidelijk vaststellen wat eigenzinnigheid is in vergelijking met de vrije wil. Eigenzinnigheid (of de eigen wil) is alleen de wil van het kleine ego. Vrije wil omvat alles, je vrije wil kun je ten goede of ten kwade aanwenden, dat is aan jou. Laten we het eens zijn over de termen en misverstanden geen kans geven: eigenzinnigheid komt uit het kleine, kortzichtige ego, de wil van het lagere zelf.

Welnu, om erachter te komen wat Gods wil is, moet je zeker vrij van eigenzinnigheid zijn. Echter, je actieve, zuivere wilskracht moet wel worden gebruikt. In eerste instantie wordt die gebruikt bij het verlangen om er zonder enig wensdenken of zelfbedrog werkelijk achter te komen wat Gods wil is, vervolgens bij het werkelijk opzij zetten van je eigenzinnigheid en in je voorbereiding op een nog betere inzet van je activiteit en je wilskracht nadat je erachter bent gekomen wat Gods wil is, om zo in staat te zijn die ook te volbrengen. Om vast te stellen wat in individuele gevallen de wil van God is, heb je maar heel zelden een speciale openbaring of een transcendente, bovennatuurlijke ervaring nodig. Gods wil is altijd in jou aanwezig onder je blindheid. Op het moment dat je je maskers en de roze bril waardoor je naar jezelf, je motieven en je leven kijkt afzet, moet Gods wil helder en zonder een spoor van twijfel aan de dag treden.

Als je je werkelijke verlangens ontdekt, ze duidelijk uitschrijft en tegen jezelf zegt: ‘Als ik eerlijk tegenover mezelf ben, is dit wat ik echt wil’, zul je dikwijls verbaasd staan hoezeer deze wensen afwijken van je bewuste verlangens. Denk nu niet dat, omdat een ander deel in je in conflict met je bewuste verlangens is, je helemaal verachtelijk bent. Nee, je moet weten dat je uit vele lagen bestaat, globaal gesproken uit je hogere en je lagere zelf. Accepteer dat beide in je zijn en dan is alles goed. Dan verlies je bij je oordeel over jezelf de verhoudingen niet uit het oog, dan overdrijf je noch in de ene, noch in de andere richting.

Welnu, op het moment dat je het verlangen van je lagere zelf onderzoekt, moet je het in je bewustzijn brengen en het geen kans

geven weer in je onbewuste weg te glippen. Kijk naar wat het teweeg-brengt, de betekenis en de gevolgen ervan. Vergelijk het met de spirituele wetten voor zover je die kent. Dan ben je in negen van de tien gevallen in staat om heel helder te weten wat Gods wil is, dat beloof ik jullie. Het is alleen een kwestie van onderzoek van de verschillende kettingreacties die je in de huidige toestand hebben doen belanden. Want als je nu in een bepaalde situatie bent en je wilt die veranderen, of je staat voor een beslissing en je weet niet wat je moet kiezen, dan kom je er natuurlijk niet achter wat Gods wil is als je het louter daarbij laat.

Maar op het moment dat je meer indringende vragen betreffende jezelf en deze onderliggende verlangens gaat stellen die misschien wel voor bepaalde omstandigheden in je huidige leven verantwoordelijk zijn, dan moet daar wel duidelijk, krachtig en vanzelfsprekend een antwoord op volgen. En het volgt nog des te sneller en beter als je Gods hulp voor dit doel inroept. God geeft nooit enige hulp van dit soort als jij niet de eerste stap hebt gezet. En de eerste stap is altijd dat jij zelfkennis tracht te verwerven, naar eerlijkheid omtrent jezelf streeft en oprecht bereid bent je te zuiveren en in alles Gods wil te doen. Je moet je er natuurlijk wijs en volwassen bij opstellen. Je moet niet denken dat je van de ene dag op de andere kunt veranderen zonder er enige moeite voor te doen.

Het belangrijkste is dat, als je huidige situatie op een of andere manier niet bevredigend voor je is of als je geen helderheid hebt over een beslissing waartoe je je gedwongen ziet, je niet verwacht dat God de beslissing voor je neemt of de ongenoeglijke situatie voor je verandert, maar begrijpt dat jouw actieve deelname aan dit proces nodig is en je daarbij gaat beseffen dat er om te beginnen met jou iets verkeerd moet zijn en dat jij bereid bent dit punt te vinden en te veranderen. Vergeet niet dat dit ‘verkeerde’ niet noodzakelijk een zondige daad of gedachte is, maar een niet herkende emotie die in een verkeerd kanaal stroomt en een spirituele wet schendt.

Als God je goede wil ziet en jij je gebed combineert met het werk dat je bereidwillig gaat ondernemen - jezelf onderzoeken en je maskers weg nemen - zal zijn antwoord zelfs duidelijker worden, zodat er onmogelijk nog twijfel in je kan bestaan. Zolang je je echter nog verzet tegen deze werkwijze, wat voor voorwendsels en uitvluchten je ook

hebt en zolang die traagheid en onrijpheid van je lagere zelf nog de baas in je spelen, zul je verkeerde reacties en instincten hebben die je zo interpreteert dat ze mooi passen bij de weerstand van je lagere zelf.

De enige manier waarop je echt kunt weten of je door een helder en goed of door een verkeerd instinct geleid wordt, is door het gevoel dat je ervaart als gevolg ervan: een gevoel van geluk, ontspanning en vrijheid, een gevoel van uiterste rechtvaardigheid en vrede met de wereld, of het tegendeel van deze gevoelens. Alleen als je jezelf niet in de watten legt en je wil zuiver en nederig is, kan Gods wil zich duidelijk manifesteren, hoe hij ook verkiest zich aan jou te openbaren. Maar zoals ik al zei: jullie hebben in de meeste gevallen geen speciale onthullingen nodig. Als je zelf je best doet en in je gebed Gods hulp inroept, vind je het antwoord zelf. God helpt alleen door middel van zijn engelen opdat je het beter kunt, opdat je meer steun, leiding en hulp uit de spirituele wereld ontvangt. Maar *jij* moeten degene zijn die beslist: 'Ik wil het van harte doen'. Alleen dan zal God je helpen. Dan heb je geen problemen meer met wat Gods wil voor je is.

Het antwoord en de sleutel bevinden zich in je. Ze liggen in je onvolmaaktheden, daar waar je van een geestelijke wet bent afgeweken of waar je zo'n wet hebt geschonden, al is het alleen maar in de stroom van je onbewuste verlangens. Dan zullen de actieve krachten uit zichzelf bijna automatisch op de goede manier functioneren en in de juiste kanalen stromen en de passieve krachten evenzo. Ja vrienden, deze verandering zal en moet plaatsvinden. Het kan niet anders. En dat zal natuurlijk jullie hele leven veranderen en het veel beter maken.

Is er iemand die over dit onderwerp iets wil vragen, voor we naar de andere vragen overgaan?"

VRAAG: Waarom komen verlangens altijd uit het lagere zelf?

"Dat heb ik zeker niet beweerd. Integendeel, ik heb duidelijk laten zien dat er ook goede en heel belangrijke constructieve verlangens bestaan. *(Misschien heb ik het verkeerd begrepen.)* Je hebt het zo opgevangen. Maar je ziet het wel als je deze lezing overleest."

VRAAG: Maar hoe kunnen we zeggen of een verlangen uit het hogere of uit het lagere zelf komt?

“Door je verlangens en hun echte motieven te onderzoeken ben je in staat onderscheid te maken. Stel jezelf heel helder en beknopt deze vraag: 'Wat wil ik en waarom wil ik het zo? Wat is mijn echte motief daarachter?' Zie je, het ligt vaak zo: je kunt een goed verlangen hebben met een goed motief erachter maar tegelijkertijd is er ook – niettegenstaande dat goede motief - een onzuiver motief in het spel. Op het moment dat je dit inziet, heb je al iets voor je zuivering gedaan.

Zuivering wil niet zeggen dat je reeds volmaakt bent maar het proces van volmaakt worden betekent al zuivering. Als je zegt: 'Ik heb een goed motief maar er zit ook nog een zelfzuchtig of ijdel motief onder verborgen' vormt dit een integraal deel van dit proces. Door dit tegen jezelf te zeggen heb je jezelf al enigermate gezuiverd. Om het te illustreren: iemand kan spiritueel heel actief zijn en heldere en zuivere motieven hebben om andere mensen te helpen. Deze goede motieven zijn er ongetwijfeld. Toch vermengt zich daarmee tegelijkertijd een stroming die uit het lagere zelf voorkomt, misschien een verlangen van het ego of een zich verbeelden om bijzonder goed te willen zijn, bewonderd te willen worden of gezag te willen hebben. Op het moment dat deze mengeling van motieven rustig en in vrijheid wordt erkend, wordt dit een zuiveringsproces. Met zo’n handelwijze heb je je bewustzijn een aardig stukje verruimd. Dit gebeurt louter door het erkennen, zelfs als je nu nog niet in staat bent om je van die onzuivere motieven te ontdoen. Met zo’n helder inzicht in jezelf begint er in de stofwisseling van je lichaam en van je ziel al iets te veranderen omdat *je dichter bij de waarheid komt*.

De ernstigste en meest veelvuldige schending van de geestelijke wet die meestal door de mensen over het hoofd wordt gezien is het *niet in waarheid leven*. Als ik dit zeg, denken jullie allemaal dat ik bedoel dat je niet mag liegen. Dat bedoel ik helemaal niet. Het spreekt vanzelf dat een mens eerlijk moet zijn en niet moet liegen. Maar liegen tegen jezelf is vaak eindeloos veel gevaarlijker en schadelijker dan liegen tegen anderen. Waarom noem ik dat gevaarlijker? Omdat je, wanneer je tegen andere mensen liegt, je je daar tenminste bewust van bent, je weet het. Dus ben je dan een stap dichter bij de waarheid dan wanneer je tegen jezelf liegt want als je dat doet, besef je het niet. En niet omdat je dat niet kunt maar eenvoudig omdat je het niet wilt! Je bent dan dus heel ver van de waarheid verwijderd. En dat is een heel ernstige schending

die je van God afzondert. Dat zadelt je op met een muur van duisternis waarachter je je wel ongelukkig móet voelen want je wordt dan deel van de uiterlijke conflicten die deze muur vroeg of laat voor je moet scheppen. Achter die muur voel je je alleen en verloren. De enige manier waarop je het licht kunt vinden is door deze muren omver te halen en te zien wat erachter zit, ook al is dat onplezierig. De eerste keer dat je dit doet, lever je een gevecht. Maar nadat je hebt besloten om het te doen en de eerste paar stenen van die muur hebt weggebroken zul je enorm opgelucht zijn. Voor het eerst weet je echt wat het betekent om dit pad te volgen. Je weet dan, vrienden, dat in laatste instantie alleen deze manier van werken telt en niets anders.

Ik probeer jullie duidelijk te maken dat, als jullie ervoor kiezen Gods wil te vervullen, jullie geen gebonden schepselen zijn. Juist integendeel, want het vraagt de grootste en meest vrije inspanning van je wilskracht te besluiten om volgens de wet te leven. Om dat te doen is het - zoals ik steeds weer heb uitgelegd - noodzakelijk je diepste motieven en je verborgen neigingen te herkennen. Dat kan alleen iemand die vrij is. Als aan de andere kant mensen voortdurend besluiten hun eigen kleine wil door te zetten, worden zij steeds meer gebonden en geketend. Hoe meer je volgens de goddelijke wet leeft, des te vrijer je wordt; hoe meer je de goddelijke wet breekt, des te meer je geknecht raakt. Iemand die zijn eigen verborgen motieven niet herkent, kan zijn leven niet meer in vrijheid leven. Hij wordt volledig slaaf van zijn lagere zelf en van zijn niet herkende verlangens die hem in alle mogelijke richtingen duwen en trekken."

VRAAG: Betekent dit dat, wat we ook willen doen, we altijd aan God moeten vragen of hij het ermee eens is? Moet je telkens kijken of het niet van Gods wet afwijkt?

"Ik zou jullie willen voorstellen het op deze manier te doen: ten eerste begin je als je op dit pad bent een overzichtslijst te maken over je eigen persoon, zoals ik al vaak heb voorgesteld. Je zoekt niet alleen je fouten, je kwaliteiten en deugden - met andere woorden, wat je bent - maar je zoekt ook naar wat je wilt, wat je werkelijke verlangens zijn. Als je dat hebt gedaan en je begint iedere dag aan dit doorgaande proces - het analyseren van je gevoelens - te werken, dan kom je na een poosje vanzelf te weten in welk opzicht je in je emotionele neigingen klaarblijkelijk van Gods wet bent afgeweken. Soms zul je, wanneer je

de aard van een diep verborgen verlangen ontdekt, ook zonder enige speciale metafysische kennis onmiddellijk weten dat dit tegen Gods wil ingaat. In andere gevallen moet je misschien wat dieper graven en in dezelfde stroom van verlangen het zuivere motief scheiden van het onzuivere. Zelden kun je bij het beschouwen van het onderwerp in kwestie een antwoord vinden door je af te vragen of je handelwijze hierin goed of verkeerd is. Niemand van jullie zou het in zijn hoofd halen een asociale of zondige daad te begaan. De beslissingen waar jullie je voor gesteld zien kunnen daarom in principe hoe dan ook goed zijn.

Toch is er voor ieder individu altijd slechts één juiste weg en vele, vele verkeerde wegen mogelijk. Je moet dus achter je ogenschijnlijk goede motieven je echte, eigenlijke motieven in ogenschouw nemen; de motieven die voor jou bepalen wat de goede of verkeerde handelwijze is en niet de ethische waarde van de daad zelf. Zolang je niet *alle* motieven van een bepaald verlangen hebt gevonden, kun je niet weten wat voor jou de juiste handelwijze is. De juiste werkwijze is niet aan God vragen jou eenvoudigweg te laten weten of je het zus of zo moet doen, waarmee je de pijn en moeite van het verwerven van zelfkennis van jouw kant ontloopt. Er kunnen wel eens uitzonderlijke gevallen zijn waarin dit de goede manier van doen is maar in het algemeen is dat niet zo en ook niet wanneer er een patroon of conflict mee verbonden lijkt te zijn. De juiste werkwijze is om met je hele hart te besluiten de motieven achter het motief te willen vinden en daarvoor moet je om Gods hulp bidden. Dan zal hij je helpen. Is dat duidelijk? *(Ja.)* Dan blijft dus de kwestie: vind je echte motieven. Dit betekent niet dat het motief aan de oppervlakte ongeldig wordt verklaard. Het andere deel dat ermee vermengd is, moet worden gevonden en dan vind je de antwoorden.

Er is nog iets dat ik graag wil zeggen voor we tot jullie algemene vragen overgaan. Er is een uiterlijke en een innerlijke wil. Met die laatste bedoel ik niet alleen de onderbewuste wil. Je innerlijke wil kan betrekkelijk gemakkelijk bewust worden gemaakt. Ik heb jullie vaak het advies gegeven te luisteren vanuit die plek in jezelf waar de plexus solaris of het spirituele veld is. Daar kun je antwoorden ontvangen, vanuit dit deel van jezelf kun je je goed of niet goed voelen, mits je eenmaal van harte voor de juiste koers hebt gekozen, je weerstand hebt overwonnen en je strijd hebt gestreden. Als je heel rustig en

ontspannen wordt en in jezelf luistert, ontdek je misschien - of misschien ook niet - dat daar een andere wil bestaat. Deze wil of het gebrek eraan is dikwijls in conflict met je uiterlijke of bewuste wil. Om een voorbeeld te geven: veronderstel dat iemand oprecht verlangt een medemens lief te hebben. Hij verlangt daarnaar omdat hij weet dat het goed is. Dit verlangen ligt in zijn uiterlijke wil. Als hij rustig wordt en zijn innerlijke wil raadpleegt, zal hij ontdekken dat zijn innerlijke wil daar niet mee overeenstemt. De ontdekking van zo'n discrepantie is buitengewoon belangrijk want hoe kun je jezelf onder controle hebben als je niet weet wat zich binnenin je afspeelt? Met jezelf onder controle hebben, bedoel ik zeker niet dat je iets moet onderdrukken maar ik bedoel dat je de teugels van je leven krachtig in handen houdt. Hoe kun je een verkeerde stroming genezen als je hem niet eerst ontdekt?

Nog een voorbeeld – ik zal dit keer een positief voorbeeld kiezen: als het goed is, voel je de innerlijke wil heel rustig diep binnen in je, hoewel hij bewust is. Welnu, als iemand ernaar verlangt om zijn best te doen en zijn taak naar beste vermogen te vervullen of om onder deze huidige omstandigheden zijn fouten zo goed mogelijk te overwinnen, dan moet hij zijn innerlijke wil zonder druk en zonder haast rechtstreeks op dat doel richten. Maar zijn uiterlijke wil oefent geen druk uit en is ontspannen. Druk van de uiterlijke wil moet de persoon gespannen maken en zal het proces alleen maar vertragen. De innerlijke wil moet er zijn voor de juiste weg en het uiteindelijke doel. De uiterlijke wil moet sereen zijn en vrij baan maken voor de hindernissen en onvolmaaktheden van het leven die het onmogelijk maken om snel volgens een bepaald plan vooruit te komen. Integendeel, die schijnbare hindernissen moeten vrijwillig tegemoet worden getreden als middelen om sneller te groeien en om dat wat je ego niet kan veranderen te leren accepteren, als middel om nederig te leren worden, enzovoort. Dan houden die hindernissen op hindernissen te zijn, het worden de sporten van de ladder die je omhoog leidt. De uiterlijke wil moet flexibel zijn, voorbereid op veranderingen. De ene keer moet hij actiever zijn en in actie komen, andere keren moet hij meer afwachten. De innerlijke wil moet actief maar rustig zijn want hij vormt het hele fundament van het leven van de persoon. Om deze woorden te begrijpen, moeten jullie er diep en misschien wel heel dikwijls over mediteren.[1]

[1] In lezing 64 'Uiterlijke en innerlijke wil; misvattingen over egoïsme' gaat de gids opnieuw uitvoerig in op deze materie. (Noot vertaler)

En nu richten we ons op jullie andere vragen."

VRAAG: Is in het geval van oorlog het doden door een soldaat in tegenspraak met de goddelijke wet?

"Nee, dat is het niet. Want, zoals Jezus Christus heeft gezegd, de mens moet aan God geven wat hem toekomt en aan de keizer wat des keizers is. Als mensen in deze hele aardse sfeer nog zo ver terug in hun ontwikkeling zijn dat een oorlog noodzakelijk is, moet een man voor zijn land vechten. Door de weigering om te vechten zelfs al zouden alle mannen dat doen, zou het kwaad nog niet uitgebannen zijn. De oorlog zou misschien tijdelijk worden uitgebannen maar het kwaad zeker niet. Oorlog is slechts één van de vele uitdrukkingsvormen van het kwaad. Oorlog is niet de oorzaak, het is slechts een gevolg. Het zou hetzelfde zijn als een vader een moordenaar zou toestaan om zijn huis binnen te komen en zijn vrouw en kinderen te vermoorden zonder hen te verdedigen. Hij moet degenen van wie hij houdt verdedigen en het kwaad moet bestreden worden. In jullie huidige ontwikkelingsstaat is oorlog helaas dikwijls jullie manier om het kwaad te bestrijden. Naarmate de geestelijke ontwikkeling voortschrijdt, zullen jullie leren om meer te kijken naar wat de wortels van de problemen zijn en het kwaad op betere manieren te bestrijden. Zoals het er nu voorstaat, is de mensheid dikwijls gedwongen om in een oorlog te vechten tegen de krachten die de vrije wil en de goddelijke wet misbruiken. Als er mensen bestaan die de macht tot zich trekken om andere mensen te beletten te leven zoals God dat wil en als jullie wereld nog geen andere middelen heeft gevonden om dit verkeerde uit te bannen, dan is oorlog het minste kwaad. Jullie weten dat vanuit geestelijk oogpunt oorlog niet het ergste is. Geestelijke dood is het ergste, niet de lichamelijke dood.

Ieder mens wordt individueel beoordeeld, en daarbij worden ook de omstandigheden en de omgeving waarin hij leeft, meegenomen. In de geestelijke wereld tellen de werkelijke beweegredenen zwaarder mee dan een handeling en er wordt geen algemeen of gezamenlijk oordeel geveld. Ieder mens wordt apart beoordeeld, en als een man gewoon ten strijde trekt om zijn land te verdedigen, zal dit hem nooit aangerekend worden. Zijn innerlijke houdingen tellen, zijn gevoelens, zijn reacties, zijn fatsoen bij zijn beweegredenen en zijn verantwoordelijkheids-

gevoel."

VRAAG: In hoeverre stemmen in het geval van een doodvonnis van een moordenaar de geestelijke wet en de menselijke wetten met elkaar overeen?

"Vanuit geestelijk gezichtspunt is de doodstraf verkeerd. Dat klinkt misschien als een tegenspraak in de oren als je het met het laatste antwoord vergelijkt. Maar dat is het niet. In het geval van een oorlog is het een kwestie van het verdedigen van een volk, mensen. Voor de mensheid is oorlog vaak het laatste redmiddel. En zelfs de mensen die tot de aanvallende natie behoren zijn er dikwijls van overtuigd dat ze hun plicht doen; zij hebben geen beeld van het grote geheel. Zij moeten de wetten van hun land volgen. Anders zouden ze nog meer ellende veroorzaken, niet alleen voor zichzelf waarbij ze de mogelijkheid verliezen om hun levenstaak te volbrengen maar ook voor anderen in hun omgeving.

Nogmaals, we kunnen niet helemaal generaliseren want er kunnen specifieke situaties zijn waarin het de plicht van een mens is om een menselijke wet te schenden teneinde een wet van God te vervullen. Maar deze situaties komen zelden voor en dat wordt dan alleen van sterke en hoog ontwikkelde wezens verwacht die met een speciale missie naar de aarde worden gezonden. Echter, in het algemeen geldt dit niet. Maar de doodstraf is geen noodzaak. Oorlog komt in jullie huidige ontwikkelingsstaat dikwijls voor. Jullie hebben nog niet de manier gevonden om oorlog uit te bannen. De enige manier om dat te bewerkstelligen komt wanneer wrok, haat en angst niet langer in de mensenziel leven. Dit is de enige basis voor vrede. Maar de doodstraf is niet noodzakelijk."

VRAAG: In mijn privésessie vroeg U mij om deze vraag te stellen: Wat zijn de verschillende aspecten van liefde?

"Er zijn er vele, en het is mij niet mogelijk te proberen op allen in te gaan. Ik zal er maar enkele noemen: medeleven, medelijden – en dat is niet hetzelfde – eerbied, bewondering, tederheid, bescherming, hulpvaardigheid, hartelijkheid, waarheid. Ja, vrienden, zonder waarheid kan er geen liefde zijn. Dit is nu voldoende."

VRAAG: In verband met iets belangrijks dat U mij in mijn privésessie vertelde, zou ik U willen vragen of U nu kunt zien en mij vertellen of een bepaald verschijnsel, een bepaalde gebeurtenis werkelijk heeft plaatsgevonden of dat ik mij dat verbeeld?

"Ik heb wat tijd nodig.....het heeft plaatsgevonden."

VRAAG: Mijn vraag werd al enigszins door Uw lezing beantwoord, die gaat over het schijnbare conflict waar je mee te maken krijgt wanneer je probeert om wat je denkt dat je werkgebied is in overeenstemming te brengen met geestelijke ontwikkeling. Maar ik heb een vraag. Een schijnbaar geringe productiviteit in je leven, is dat mogelijk een stadium of een aanwijzing dat je de verkeerde kant op wilt?

"Het kan beide zijn. Maar dikwijls is het een aanwijzing dat je de verkeerde kant opgaat. In bepaalde omstandigheden kan het ook zo zijn dat je wil door bepaalde onderbewuste tegenstrijdige verlangens of door angst tegengewerkt wordt. Zolang je je hier niet van bewust wordt, kun je het niet op de juiste manier hanteren of er mee omgaan. De enige weg die je dus moet nemen, is de weg waar ik een voorstander van ben. Ik spreek natuurlijk in het algemeen, ik heb het recht niet om je het antwoord te geven. Het zou je verzwakken. Het zal dienstig voor je ontwikkeling zijn als je het zelf ontdekt. En dat kun je heel gemakkelijk met wat ik je leer. In feite vormen de twee alternatieven die je noemde één geheel. Zolang er binnenin je een conflict is over de richting van je leven kun je geen succes hebben in het gebied dat je hebt gekozen. Je kunt alleen succes boeken met iets - wat het ook is - wanneer er geen conflict in je is. En wanneer je het conflict tussen je verlangens, de bewuste en de onbewuste, hebt opgelost, zul je ontdekken wat de juiste richting voor jou is. Dan kunnen de verlangens veranderen. Probeer uit te vinden wat de werkelijke motieven achter je huidige verlangens zijn, en kijk wat je tegenhoudt, een angst of de wens om niet van harte de prijs te willen betalen – wat niet noodzakelijkerwijs slecht hoeft te zijn, het kan zelfs goed zijn. Want geestelijk gesproken is de prijs soms te hoog om de moeite waard te zijn. Soms is het het lagere zelf dat succes in een bepaalde richting wil voorkomen en soms is het het hogere zelf dat ziet dat dit niet goed is. Het staat je succes dus in de weg. De enige manier

waarop je de antwoorden kunt vinden, is door je eigen beweegredenen op de proef te stellen, zonder enig toegeven aan jezelf of gevoeligheid voor je ego, met een volstrekte en verpletterende eerlijkheid tegenover jezelf. Dat is de enige methode en die kan ik niet sterk genoeg aanraden, zelfs al loop ik de kans jullie te vervelen, vrienden."

VRAAG: Wanneer U zegt dat er een incarnatie in een bepaald land heeft plaatsgevonden, betekent dat per definitie waar iemand zijn eerste levensdagen doorbracht, zelfs al was het maar gedurende een heel korte tijd, of waar hij het grootste deel van zijn leven heeft doorgebracht?

"Het grootste deel van zijn leven. Het zou zijn waar je wortels liggen, het zou het land zijn dat je als je thuis beschouwt. Als er in de loop van een leven verscheidene landen zijn, zouden ze ook genoemd worden. Maar als je slechts permanent in één land woont, is dat het land dat er toe doet – waar je je verbindingen, je banden, je karmische banden gemaakt hebt."

VRAAG: Heeft dit met de astrologie te maken?

"In de astrologie is het anders omdat de astrologische kaart in overeenstemming met het geografische deel van de wereld getekend moet worden. Dat is iets anders."

VRAAG: Een vraag in verband met oorlog en doden, hoe moeten we aankijken tegen een principiële dienstweigeraar die serieus de oproep volgt om niet te doden en die het hele universum veeleer als zijn medemensen beschouwt dan het deel dat hij verplicht is om zogenaamd te 'verdedigen'?

"In de eerste plaats verdedigt de mens niet een geografisch gebied maar zijn medemensen in zijn directe omgeving. Door te weigeren aan de oorlog deel te nemen veroorzaakt hij op de lange duur misschien meer kwaad dan goed. Hiermee wil ik zeker niet de indruk wekken dat ik een voorstander van oorlog ben – absoluut niet. Maar je kunt oorlog niet uitbannen door te weigeren eraan deel te nemen. Deze kanker moet op een andere manier behandeld worden. Alle mensen moeten hem langzaam ontgroeien. Een individuele principiële dienstweigeraar zal, vooropgesteld dat zijn motieven zuiver zijn, in overeenstemming

daarmee beoordeeld worden. Dan zal hem dit zeker niet aangerekend worden, net zoals het doden in een oorlog door een soldaat hem niet aangerekend zal worden, als hij een zuiver hart en een eerlijke overtuiging heeft. Maar dat verandert niets aan het feit dat zijn oordeel verkeerd is. Om het nog nauwkeuriger te zeggen, zijn doel en streven zijn goed, net zoals het doel van een eerlijke soldaat goed kan zijn, maar hij kiest de verkeerde middelen om een kwaad te verdrijven. Het weigeren om aan een oorlog deel te nemen kon wel eens niet de juiste remedie tegen oorlog zijn. Want zolang de menselijke ziel nog haat koestert en zolang er blindheid is, als gevolg van een gebrek aan zelfkennis en zolang als de mensen zichzelf niet zuiveren en naar God streven – en het enige streven dat telt is dit zuiveringsproces – en zolang mensen hun gevoelens niet kunnen verfijnen, zolang kan er geen vrede zijn. Het is onmogelijk. Oorlog is een uitbeelding van wat er in heel veel mensen omgaat. Oorlog kan niet door collectieve maatregelen alléén uitgebannen worden, tenzij die ondersteund worden door de juiste geestelijke houdingen, zo goed bedoeld als ze zijn. Het moet bij ieder mens van binnenuit beginnen. Anders zullen jullie er alleen in slagen om één gevolg te elimineren, en een ander symptoom zal zich aandienen. Het is hetzelfde als met ziekte, vrienden. Oorlog is niet anders dan een ziekte. Jullie menselijke geschiedenis, jullie menselijke wetenschap laten jullie zien hoeveel de medische wetenschap ontdekt heeft voor het uitbannen van ziekten. Veel ziekten die een betrekkelijk korte tijd geleden nog bestonden, zijn vandaag de dag niet meer mogelijk. Maar andere ziekten hebben de kop opgestoken en die kunnen jullie niet genezen, en dat zal zo doorgaan totdat een grotere mate van zuiverheid op deze aarde bestaat, welke geweldige vooruitgang de natuurwetenschap en de medische wetenschap ook boeken.

Zolang de ziekte niet van binnenuit genezen wordt, zal oorlog of een andere ziekte bestaan. Als het geen oorlog is, zal het iets anders zijn, even verschrikkelijk. In het geval van een mens is het mogelijk dat hij een beoordelingsfout maakt en dat op zich word je niet aangerekend. Jullie maken allemaal beoordelingsfouten. Zolang je eerlijk bent en jezelf niet om andere redenen voor de gek houdt en je beweegredenen niet kleurt, is het iets dat je niet aangerekend wordt. Maar het kleuren van je beweegredenen gebeurt zo dikwijls. Als iemand een mening heeft, een heel vaste mening over iets – religie, politiek, noem maar op – zodra deze mening heel erg vast is, fanatiek en onbuigzaam zou hij

zijn werkelijke, innerlijke motieven moeten onderzoeken en hij ontdekt dan misschien dat deze mening niet zo algemeen en objectief is als hij aanvankelijk misschien dacht. Als je werkelijk diep en eerlijk graaft, zul je verbaasd staan hoe vaak je een persoonlijke, emotionele en subjectieve reden vindt die met je overtuigingen is verbonden."

VRAAG: Wat is het tegenovergestelde van ijdelheid?

"Liefde en nederigheid. Want als je ijdel bent, wil je dat je ego op de eerste plaats komt. *Jij* wilt bewonderd worden – ik spreek nu niet persoonlijk – je wilt meer zijn dan de ander.

A., jij mag je vraag de volgende keer stellen aangezien er vanavond geen tijd meer voor is.

Zo, vrienden, Gods zegen wordt aan jullie gegeven, Gods liefde stroomt naar jullie uit. Mogen de woorden die ik jullie heb gegeven vrucht dragen en jullie op je pad helpen en jullie kracht geven.

Wees in vrede, wees in liefde, wees in God."

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1958
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
onder de titel: 'Forces of Activity and Passivity - Finding God's Will'.
Vertaling door An van Dijk in 1987; herzien in 2000 door Marije Mol
en in 2006 aangevuld door Paul Avis.
© Stichting Gemeenschap het Pad. Uitgave 2009